

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Celý depot se tak podařilo s velkou pravděpodobností dohledat a získat v jeho původní sestavě. V ní vedle osmi litých uzavřených kruhů různého průměru, čtyř drobných slitků a jednoho deformovaného plechového zlomku dominují nástroje (2 nože, 6 sekerek s tulejkou, 16 menších srpů s trnem) a šperky (2 jehlice, 14 tyčinkovitých náramků). Naprosto unikátní soupravu představují v tomto depotu součástí koňského postroje – 4 postranice udidel, 1 tordované udidlo a 1 půlměsícovitá průvlečka (obr. 2). Z 59 kovových artefaktů je většina v intaktním stavu, pouze 15 ks je neúplných (nůž, sekerka s tulejkou, dva srpy s trnem, slítek, čtyři zlomky tyčinkovitých náramků, plechový zlomek), rozlomených (nůž, sekerka s tulejkou, postranice, litý kruh) nebo navíc i deformovaných (jehlice, nůž, plechový zlomek).

Pro vyhodnocení kulturně chronologického postavení depotu z Klobouček budou zásadní mimo jiné právě tyčinkovité postranice udidel, které představují typ Kamyševacha. Právě díky jejich zastoupení bude analýza tohoto jedinečného celku znamenat podstatný přínos pro řešení otázky výskytu tzv. kimmerijských, resp. východokarpatských bronzů ve středním Podunají stejně jako pro chronologii depotů, periodizaci mladší fáze popelnicových polí a konec doby bronzové na Moravě vůbec.

*Milan Salaš, Zuzana Jarůšková,
Klára Rybářová, Jaromír Šmerda*

Resumé

Bučovice (Kat. Kloboučky, Bez. Vyškov), „Radlovec“. Jüngere Urnenfelderzeit. Metallhortfund. Detektorsuche. Rettungsgrabung.

BÝKOV-LÁRYŠOV (K. Ú. BÝKOV, OKR. BRUNTÁL)

„Extravilán“, parc. č. 1270/2. KLPP. Bronzová sekyrka. Náhodný nález. Uložení nálezu: Městské muzeum Krnov, přír. č. 7/17.

Předmět nalezl Jaroslav Sedláček na povrchu zoraného pole (parc. č. 1270/2) severně od zástavby Býkova v nadmořské výšce cca 421 m n. m. v srpnu 2017. Jedná se o břitový fragment bronzové sekyrky se schůdkem (obr. 4). Dochovaná délka je 60 mm, max. šířka 47 mm, max. dochovaná tloušťka 18 mm. Povrch je pokryt silnou vrstvou hladké zelené patiny, místy masivně narušené (pravděpodobně orbou). Fragment bronzové sekyrky se schůdkem lze datovat do lužické fáze KLPP, tedy cca 1300–1155 př. n. l. – R BD–HA₁ (Juchelka 2014, 12, 132–134).

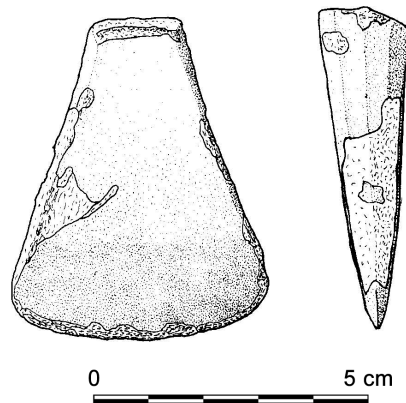
Svatopluk Bříza, Jaroslav Sedláček

Literatura

Juchelka, J. 2014: *Lužická kultura v českém Slezsku*. Spisy Archeologického ústav AV ČR Brno 47. Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky, Brno, v. v. i.

Resumé

Býkov-Láryšov (Kat. Býkov, Bez. Bruntál), unbauter Teil der Gemeinde, Parz. Nr. 1270/2. Lausitzer Urnenfelderkultur. Einzelfund.

Obr. 4. Býkov-Láryšov. Fragment bronzové sekyrky KLPP. Kresba S. Bříza.

Abb. 4. Býkov-Láryšov. Fragment der Bronze-Axt der Lausitzer Urnenfelderkultur. Zeichnung S. Bříza.

DRNHOLEC (OKR. BŘECLAV)

Ulice Lidická, parc. č. 571/1 a 571/5. Starší doba bronzová, mladší doba bronzová. Sídliště. Ojedinelý pohřeb. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově.

Lokalizace: S-JSTK X=-610830 Y=-1196979.

V souvislosti se zahájením stavby kulturního domu v Drnholci provádělo Regionální muzeum v Mikulově v období od dubna do října záchranný výzkum na parcelách č. 571/1 a 571/5 na Lidické ulici. Stavba se nachází v místech bývalého zámeckého hospodářského dvora, jehož část byla pro účel stavby kulturního domu zdemolována. Lokalita se nachází na úpatí vyvýšeniny nad nivou řeky Dyje, na které se v současnosti nachází drnholecký zámek. Geologické podloží je zde tvořeno terciárními mořskými písky a jíly.

Během výzkumu bylo evidováno 81 zahloubených objektů především z vrcholného středověku a z mladohradištního období. Ze starší i mladší doby bronzové bylo objeveno celkem 16 zahloubených objektů, přičemž jeden z nich tvořil rozsáhlý hliník, dále se jednalo především o nehluboké kónické zásobní jámy. Záchraným výzkumem byla získána větší kolekce keramiky, mazanice, štípané industrie, ojediněle byl nalezen i fragment bronzové jehlice. Zejména z objektů ze starší doby bronzové pochází početný zooarcheologický materiál a malakofauna (zejm. schránky velevruba).

Objevena byla i část lidského skeletu uloženého do zásobní jámy (obj. 573), která byla na dvakrát poničena novověkými stavebními aktivitami. Hrob byl nalezen bez milodarů, ve skrčené poloze na levém boku v zásobní jámě, v jejímž zásypu byly nalezeny střepy ze starší doby bronzové.

Disartikulované lidské kosterní pozůstatky, především dlouhé kosti, byly zjištěny ve vrcholně středověkém objektu (509), ovšem s výraznou intruzí keramiky z doby bronzové. Stáří těchto lidských pozůstatků je tedy zatím sporné. Další fragment lidské lebky byl předán stavebními dělníky, kteří prováděli výkop základové patky bez dohledu archeologa. Po odstranění bednění bylo v profilu výkopu zřejmé, že se jednalo o kónickou zásobní jámu. Záchraný výzkum na stavbě by měl být dokončen v roce 2019.

Tato práce vznikla v rámci projektu „*Způsob života jako nevědomá forma identity v neolitu*“ podpořeného Grantovou agenturou České republiky, číslo projektu: 19-16304S.

Kateřina Červená, František Trampota

Resumé

Drnholec (Břeclav District), Lidická Street. Discovery of a new Early and Late Bronze Age settlement site. Discovery of one Early Bronze Age burial and parts of two other skeletons without clear knowledge of the chronology.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

„Za kostelem“, parc. č. 332/19 a 329/7. Doba bronzová, KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, prozatím doprovodná evidence sbírky mohelnického muzea, podsbírkou archeologické č. DEM 1/2018.

Lokalizace: ZM 1:10000, list 14-43-10, S-JTSK (X:Y): - parc. 332/19 - 564750.56 : 1093560.52; 564721.19 : 1093550.33; 564705.85 : 1093580.5;

564734.82 : 1093590.55 - parc. 329/7 - 564693.08 : 1093508.99; 564656.77 : 1093495.04; 564653.99 : 1093525.33; 564679.65 : 1093535.78.

Na archeologické lokalitě Dubicko „Za kostelem“ probíhají archeologické výzkumy, především pod hlavičkou Vlastivědného muzea v Šumperku, v jednotlivých sezónách nepřetržitě už od roku 2010. Lokalita se nachází na JV okraji obce, na svahu nad silnicí č. 315 směrem na Polici a Úsov. Svah má mírný jihozápadní sklon, nedaleko protéká drobná bezejmenná vodoteč a je odtud neomezený výhled na celé nivní údolí nedaleké řeky Moravy – jedná se proto o ideální lokaci pro existenci sídlištní lokality hned několika pravěkých kultur. Tato polykulturní lokalita (v SAS pod ev. č. 14-43-10/1) je známá již od 20. let 20. století, doloženy jsou zde již nálezy z období mladého paleolitu, kultury s lineární keramikou, kultury lužických popelnicových polí a také středověku.

Všechny provedené archeologické záchranné výzkumy na této lokalitě za poslední roky byly vyvolány především v souvislosti se stavebním záměrem obce o postupné vybudování nové plošné zástavby rodinnými domy, s čímž souviselo také vybudování nových příjezdových komunikací a postupné zasíťování jednotlivých parcel. Většinu těchto akcí zajišťovali archeologové Vlastivědného muzea v Šumperku (Halama 2015, 177–178 – zde odkazy na předchozí sezóny; Tomešová 2017, 205–206 – sezóny 2015 a 2016; Halama, Tomešová 2018, 163–164 – sezóna 2017), v letech 2013 a 2014, kdy probíhal neobvykle velký stavební ruch, působily na lokalitě také společnosti Archaia Olomouc (nepublikováno) a také Archeologické centrum Olomouc (Vránová 2015, 177).

V roce 2018 byla dohlížena demolice a následná výstavba nového vodojemu na svahu pod lesem, východně od známého polykulturního sídliště (s negativním výsledkem) a také prozkoumány dvě parcely (parc. č. 332/19 a 329/7) určené pro výstavbu rodinných domů. Výzkum obou parcel byl zahájen 5. dubna 2018, kdy byla provedena skrývka ornice pomocí těžké mechanizace. V obou případech se po odvezení zeminy na ploše objevily stopy přítomnosti archeologických objektů.

Po ručním začištění plochy parcely č. 332/19 byly vytipovány celkem 4 archeologické objekty (č. obj. 733–736), k jejich průzkumu bylo přistoupeno ve dnech 11., 12. a 17. dubna 2018. Jednalo se o dvě sídlištní jámy bez jasnějšího účelu (obj. č. 734 a 735), jednu kúlovou jámu druhotně narušenou zvířecí norou (obj. č. 736) a jednu jámu zásobní, na profilu s mírně se rozšiřujícími stěnami (obj. č. 733). Nejčetnější skupinu nálezů na této parcele tvořily fragmenty keramických nádob a mazanicových konstrukcí, v menším množství také kamenné artefakty. Při preventivním detektorovém průzkumu skryté plochy parcely byla nalezena také